

Status	☐ Vertrouwelijk ☒ Finaal document ☐									
Document voor	Algemeen Bureau, Algemene Vergadering									
Redacteur	Diede Michiels, Tom Merlevede, Kevin Seurs, Jasper Daniels									
RvB-lid	Marie Vanwingh									
Probleemstelling	<p>Aan de KU Leuven kunnen bachelorstudenten tot 10% van hun programma "tolereren". Voor een student die een volledig bachelorparcours aflegt komt dat neer op 18 studiepunten. Dat ligt anders voor studenten in een voorbereidingsprogramma: door de beperkte grootte van hun programma volstaat hun tolerantiekrediet vaak niet om een "groot" opleidingsonderdeel te tolereren. Zij hebben op die manier een nadeel ten opzichte van hun collega's in het reguliere programma.</p> <p>Daarnaast merken we ook dat vakken in toenemende mate ontolereerbaar gemaakt worden omdat ze van fundamenteel belang zouden zijn binnen de opleiding. De vrijheid die het tolerantiesysteem aan studenten geeft wordt op die manier tot op zekere hoogte aan banden gelegd. We stellen ons de vraag in hoeverre dat gewenst is en of eventuele randvoorwaarden noodzakelijk zijn.</p>									
Voorstel oplossing	<p>De Algemene Vergadering neemt een visie in op de positie van voorbereidings- en schakelprogramma's en bepaalt welke gevolgen dat heeft voor het tolerantiesysteem.</p> <p>De Algemene Vergadering spreekt zich uit over de wenselijkheid van restricties op de tolerantiemogelijkheden.</p>									
Voorstel beslissing	<p>Wat zijn voorbereidings- en schakelprogramma's? Wat met tolereren in zulke programma's? Een student moet minstens één vak kunnen tolereren? Een student moet elk vak dat tolereerbaar is kunnen tolereren?</p> <p>Is nultolerantie een wenselijke maatregel? Zijn restricties binnen opo-clusters wenselijk? Zijn bijkomende randvoorwaarden aan de orde?</p>									
Beslissing	<p>De Algemene Vergadering wenst op dit moment niets veranderen aan de huidige situatie.</p> <p>Ze spreekt zich ook uit voor nultolerantie op individuele opo's.</p> <p>Ze spreekt zich ook uit voor restricties op clusters van opo's.</p>									
Opvolging	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Wat?</th> <th>Timing</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Algemeen Bureau</td> <td>12/02</td> </tr> <tr> <td>Algemeen Bureau</td> <td>27/02</td> </tr> <tr> <td>Algemene Vergadering</td> <td>03/03</td> </tr> </tbody> </table>		Wat?	Timing	Algemeen Bureau	12/02	Algemeen Bureau	27/02	Algemene Vergadering	03/03
Wat?	Timing									
Algemeen Bureau	12/02									
Algemeen Bureau	27/02									
Algemene Vergadering	03/03									
Communicatie	-									
Contactpersonen	Kevin Seurs (kevin.seurs@stura.be)									

1. Situering

De Codex Hoger Onderwijs bevat de volgende verklaringen in verband met de vereisten voor het slagen voor een opleiding:

- De student wordt automatisch geslaagd verklaard als hij alle examens die horen bij het opleidingsprogramma heeft afgelegd en als alle examens geleid hebben tot een creditbewijs of tot een deliberatiecijfer als vermeld in het onderwijs- en examenreglement. (Codex Hoger Onderwijs, Titel 4, Hoofdstuk 4, Art. II.228.)
- De student wordt door de examencommissie voor het geheel van de opleiding geslaagd verklaard als die op gemotiveerde wijze van oordeel is dat de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn. (Codex Hoger Onderwijs, Titel 4, Hoofdstuk 4, Art. II.229.)

De KU Leuven vertaalt die bepalingen als volgt:

- Een student slaagt voor een opleiding die geen masteropleiding of een specifieke lerarenopleiding is, als hij:
 - a) ofwel voor alle opleidingsonderdelen van de opleiding binnen het diplomacontract of het diploma-examencontract is vrijgesteld of geslaagd (ten minste 10/20 of beoordeling "geslaagd");
 - b) ofwel voldoet aan de beide van de volgende voorwaarden:
 - hij behaalt voor de opleiding als geheel ten minste 50% als gewogen percentage;
 - hij behaalt geen niet tolereerbare onvoldoendes en maximaal 10% tolereerbare onvoldoendes

Aan de KU Leuven kunnen bachelorstudenten dus tot 10% van hun programma "tolereren". Dat houdt in dat men een opleidingsonderdeel waar men een "lichte onvoldoende" (i.e. een 8 of 9) voor behaalt niet opnieuw moet opnemen, maar ook niet "verwerft". Men slaagt officieel niet op het vak en verdient de ingezette studiepunten niet terug, maar men kan het programma wel gewoon voortzetten en zo een vlotte studievoortgang enigszins garanderen.

De KU Leuven legt met het tolerantiesysteem een grote verantwoordelijkheid, die in het verleden tot de taken van de examencommissie behoorde, bij de student: er wordt hen gevraagd zelf uit te maken of ze ondanks een tekort in staat zijn de rest van hun programma af te werken. Er gelden natuurlijk wel een aantal restricties, zo moet men bijvoorbeeld een CSE van minstens 50% hebben.

2. Probleemstelling

Voor een student die een volledig bachelorparcours aflegt, komt het "tolerantiekrediet" neer op 18 studiepunten. Dat ligt anders voor studenten in een voorbereidings- of schakelprogramma: door de beperkte grootte van hun programma volstaat hun tolerantiekrediet vaak niet om een "groot" opleidingsonderdeel te tolereren. Zij hebben op die manier een nadeel ten opzichte van hun collega's in het reguliere programma. Daarnaast merken we ook dat vakken in toenemende mate ontolereerbaar gemaakt worden omdat ze van fundamenteel belang zouden zijn binnen de opleiding. De vrijheid die het tolerantiesysteem aan studenten geeft wordt op die manier tot op zekere hoogte aan banden gelegd. We stellen ons de vraag in hoeverre dat gewenst is en of eventuele randvoorwaarden noodzakelijk zijn.

3. Bespreking onderwerp

3.1. Toleranties in voorbereidingsprogramma's

Vorbereidings- en schakelprogramma's zijn bedoeld voor studenten die respectievelijk reeds een academische of professionele bacheloropleiding volgden, maar een die geen rechtstreekse toegang biedt tot een bepaalde masteropleiding (n.b. een professionele bachelor biedt uiteraard nooit rechtstreeks toegang tot een master.) Omdat er echter wel in zekere mate aansluiting is tussen de opleidingen in kwestie, kan men aan de hand van een (meestal erg kort) programma enkele "tekorten" inhalen om zo toch aan de master te kunnen beginnen. In die zin kunnen die

programma's op twee manieren bekeken worden: (1) een vakkenpakket dat aansluit bij de opleiding die ervoor al gevolgd werd of (2) een opleiding op zich. Die ambiguïteit kan een rol spelen in de manier waarop we de plaats van toleranties in zo'n programma bekijken.

Voor de overzichtelijkheid bespreken we dit onderwerp aan de hand van twee voorbeelden:

- Marie heeft een academische bachelor toegepaste economische wetenschappen en volgt het voorbereidingsprogramma voor de master in de sociologie (35sp).
- Joris heeft een professionele bachelor sociaal werk en volgt het schakelprogramma voor de master in de sociologie (64sp).

Marie volgt een programma van 35 studiepunten, wat haar recht geeft op een tolerantiekrediet van 3 studiepunten. De kleinste opo's in het voorbereidingsprogramma zijn echter 4 studiepunten; Marie kan dus per definitie geen toleranties inzetten. Joris daarentegen volgt een programma van 64 studiepunten en heeft 6 studiepunten tolerantiekrediet. Hij kan wel een aantal vakken tolereren, maar Sociale statistiek, miv oefeningen, een opo van 8 studiepunten, niet. Op het eerste gezicht lijkt dat allicht niet zo problematisch; er staan grenzen op de hoeveelheid die men kan tolereren dus is het logisch dat niet alle vakken tolereerbaar zijn. Het vak in kwestie is echter ook opgenomen in de *bachelor in de politieke wetenschappen en de sociologie*, die rechtstreeks toegang biedt tot de *master in de sociologie*. Het gaat in dat geval om een normale bacheloropleiding van 180 studiepunten met een tolerantiekrediet van 18 studiepunten, i.e. het vak in kwestie is hier wel tolereerbaar.

We hebben aan de hand van deze voorbeelden twee mogelijke problemen gesignaleerd:

- Sommige voorbereidingsprogramma's zijn zo klein dat tolereren niet mogelijk is.
- In sommige voorbereidings- en schakelprogramma's zijn opo's die men in het "reguliere" bachelorprogramma kan tolereren niet tolereerbaar.

Om de cirkel rond te maken koppelen we deze problematiek aan de eerder vastgestelde, ambigue positie van deze programma's. We kunnen ze bekijken als programma's die op zichzelf staan, met eigen doelstellingen. In dat geval lijkt het voor de hand liggend dat dezelfde regels gelden als het geval is bij een bachelorprogramma: maximaal 10% van het programma kan getolereerd worden, zelfs als dat betekent dat geen enkel opo tolereerbaar is. Een andere mogelijke visie: voorbereidings- of schakelprogramma's hebben niet zozeer eigen doelstellingen, maar verzekeren dat, door aanvullend te werken op de doelstellingen van de initiële opleiding, voldaan wordt aan de vereisten om aan de master te starten. Het programma is dan complementair aan de bacheloropleiding en het tolereren van een opo moet dan niet noodzakelijk bekeken worden als iets dat binnen een alleenstaand programma gebeurt, maar als een beslissing die men neemt in een breder perspectief. Een student maakt dan de afweging of een tekort op een opo onoverkomelijk is in het kader van alle bagage die hij/zij heeft, met inbegrip van die initiële opleiding. De regels rond het tolerantiekrediet zouden dan mogelijk wat vrijer kunnen zijn.

3.2. Ontolereerbare opo's en opo-clusters

Een opleiding wordt ingericht op basis van een bepaalde visie, oftewel de leerresultaten. Op basis van die doelstellingen worden opo's samengesteld en de opleiding opgebouwd. Er kan verwacht worden dat elk vak een toegevoegde waarde heeft binnen de opleiding. Door een vak ontolereerbaar te maken geeft een opleiding bijgevolg het signaal dat het belangrijker is dan andere vakken van dezelfde opleiding. Faculteiten worden volledig vrij gelaten in het al dan niet ontolereerbaar maken van opleidingsonderdelen. Er zijn geen regels verbonden aan de hoeveelheid studiepunten die ontolereerbaar mogen zijn en welke vakken wel of niet in aanmerking komen. Door het inschakelen van nultolerantie voor een bepaald opleidingsonderdeel worden de vrijheid én verantwoordelijkheid van de student waar het tolerantiesysteem van uitgaat eigenlijk ontnomen. Er zijn echter verschillende manieren waarop men restricties kan plaatsen op de tolerantiemogelijkheden van een student.

Een eerste manier is de meest voor de hand liggende: een individueel opleidingsonderdeel wordt zo fundamenteel voor de opleiding geacht, dat het in geen geval getolereerd mag worden. Een voorbeeld is de bachelorpaper binnen de opleiding *taal- en letterkunde*: het opo is ontolereerbaar en bijgevolg kan het diploma niet behaald worden zonder te slagen voor de bachelorpaper. Vaak worden doelstellingen echter ingewilligd door opo's die elkaar opvolgen. Een voorbeeld dat we hierbij kunnen aanhalen is de leerlijn statistiek binnen de *Bachelor in de pedagogische wetenschappen* die over drie verschillende opo's loopt, gespreid over de drie opleidingsfasen. De opleiding heeft ervoor geopteerd binnen die cluster van opo's één opo ontolereerbaar te maken.

Een andere aanpak vinden we binnen de *Bachelor in de taal- en letterkunde*. Studenten volgen daar naast een algemene module ook twee taalmodules, beide ter waarde van 56sp. Binnen die twee modules kan men telkens voor hoogstens 8sp aan toleranties inzetten. Op die manier verzekert men dat iemand met een bachelordiploma Spaans niet 1/3de van de taalmodule Spaans getolereerd kan hebben door het volledige tolerantiekrediet in te zetten binnen die module. Die aanpak zou in principe ook toegepast kunnen worden op de statistiekcluster bij *Pedagogische wetenschappen*: in plaats van een van de drie opo's ontolereerbaar te maken, zou men een limiet op het aantal te tolereren studiepunten binnen de cluster kunnen plaatsen. Zo worden restricties op de mogelijkheid tot tolereren geplaatst en klemtonen gelegd in de opleiding, maar wordt studenten nog steeds een bepaalde mate van vrijheid in het inzetten van hun tolerantiekrediet gegeven. Dat wordt al toegepast op de leerlijn *Nederlandse taalbeheersing* binnen de taalmodule Nederlands. Deze aanpak als een alternatief voor nultolerantie voorstellen zou echter als neveneffect kunnen hebben dat er een wildgroei van tolerantierestricties op programma's ontstaat. Er zou over gewaakt moeten worden dat het maken van zulke clusters steeds voldoende gemotiveerd is; net zoals dat het geval is bij het toekennen van nultolerantie bij een specifiek opo.

Max 8 pt toleranties voor Nederlands

F0AN0A	Nederlandse letterkunde III: basiscollege	4stp	15-16/sep	█
F0AN1A	Nederlandse letterkunde III: middeleeuwen	4stp	15-16/jan	█
F0AN5A	Nederlandse taalkunde III: historische grammatica	4stp	15-16/jan	█
F0AN7A	Nederlandse taalkunde III: taalbeheersingsonderzoek	4stp	15-16/jan	█
F0AN8A	Nederlandse taalkunde III: formele taalkunde	4stp	15-16/jun	█
F0AM8B	Nederlandse taalkunde I	8stp	13-14/jun	█
F0AM9B	Nederlandse taalkunde II	8stp	14-15/jan	█
F0WA2A	Nederlandse taalbeheersing I	4stp	13-14/jun	█
F0WA6A	Nederlandse taalbeheersing II	4stp	14-15/jan	█
F0WB2A	Nederlandse letterkunde II: middeleeuwen	4stp	14-15/jun	█
F0XO2A	Nederlandse letterkunde I	8stp	13-14/sep	█
F0XU5A	Nederlandse letterkunde II: naoorlogse literatuur	4stp	14-15/jan	█

Max 4 pt toleranties voor Nederlands

F0WA2A	Nederlandse taalbeheersing I	4stp	13-14/jun	█
F0WA6A	Nederlandse taalbeheersing II	4stp	14-15/jan	█

Fragment uit het tolerantiedossier van een student Nederlands. Studenten kunnen maximaal 8 studiepunten tolereren binnen de taalmodule. Op de leerlijn *taalbeheersing* staat een restrictie van 4 studiepunten, waardoor slechts één van de twee opo's getolereerd kan worden.

4. Voorstel beslissing

4.1. Voorbereidings- en schakelprogramma's

De Algemene Vergadering spreekt zich uit over volgende principes:

Vorbereidings- en schakelprogramma's zijn...

- zelfstandige opleidingen met eigen doelstellingen.
- "bijspijkerpaketten" die als aanvullend op een initiële opleiding gezien moeten worden.

In het licht van die vraag: tolereren is...

- iets dat binnen het programma bekeken moet worden.
- iets dat men in de context van het programma én de vooropleiding moet bekijken.

De Algemene Vergadering vindt wel/niet dat studenten in een voorbereidingsprogramma ten minste één opo moeten kunnen tolereren (i.e. het tolerantiekrediet moet uitgebreid worden tot de grootte van het kleinste opo).

De Algemene Vergadering vindt wel/niet dat studenten in een voorbereidings- of schakelprogramma per definitie elk vak dat in de bacheloropleidingen die toegang tot dezelfde master bieden tolereerbaar is, tolereerbaar moet zijn (i.e. het tolerantiekrediet wordt "uitbreidbaar" tot 18 studiepunten - of een andere, nader te bepalen grens - als dat nodig is om één vak te tolereren.)

4.2. Ontolereerbare opo's en opo-clusters

De Algemene Vergadering is voor/tegen nultolerantie op individuele opo's.

De Algemene Vergadering is voor/tegen restricties op toleranties voor clusters van opo's.

De Algemene Vergadering acht bijkomende randvoorwaarden in verband met nultolerantie wel/niet noodzakelijk.